

[Justitsministeren]

offerets muligheder for at anke domsafgørelser vedrørende erstatning fra skadevolderen.

Som ventet blev der fra flere sider fremsat bemærkninger om maksimumserstatningerne. Jeg vil gerne sige, at reglerne om erstatning i dette forslag er en del af det samlede sociale sikkerhedsnet, som det også blev nævnt fra ordførernes side, og det fremgår da også tydeligt af § 7, der siger, at der ved siden af erstatning efter denne lov også kan blive tale om udbetaling af invalidepension og andre sociale ydelser til ofre for forbrydelser.

De foreslåede maksimumsgrænser er af udvalget og nu i lovforslaget udformet således, at det, man begrænser, er det beløb, som kan kræves af statskassen, efter at der er foretaget de fradrag, der er omtalt i lovens § 7. Maksimumsgrænser vil derfor ved personskade kun få betydning i meget få tilfælde, og kun, hvor der er skadelidte, som har en ret høj indtægt, kan der blive tale om en betydelig afvigelse fra det, der kunne blive tale om efter den almindelige erstatningslov.

Jeg mener således, at man har opfyldt lovens formål, men er selvfølgelig villig til på dette og andre punkter at svare på de spørgsmål, som udvalget ønsker at stille.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 41:

Forslag til lov om offentlighed i forvaltningen.

Af Leif Hermann (SF) m.fl.
(Fremsat 31/10 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Dette lovforslag er bygget over det forslag, jeg på regeringens vegne fremsatte i oktober måned, og er derfor i realiteten en række ændringsforslag til et allerede fremsat forslag. Ved førstebehandlingen af det af mig fremsatte forslag var der jo mange bemærkninger også om områder, der her omtales.

SFs forslag bygger ligesom regeringens forslag på et klart ønske om, at offentligheden i videst muligt omfang skal kunne følge med i den offentlige administration og kontrollere, at alt går rigtigt til. Men SF er jo også enige i, at der af hensyn til private interesser og af offentlige hensyn må gøres undtagelser fra offentlighedens adgang til aktindsigt.

Det fremgår af forslaget, at SF er enige med regeringen i en lang række af de fornyelser, som er foreslået i vort forslag, også i de begrænsninger, som er indeholdt i dette forslag, og det er jeg da glad for. På en del områder foreslår SF nogle andre løsninger og sproglige formuleringer. Som jeg nævnte under første behandling af regeringsforslaget, er jeg meget villig til at drøfte ændringer, såfremt disse kan opnå bred tilslutning.

Lovforslaget fra SF indeholder dog nogle ændringer i forhold til regeringsforslaget, hvis konsekvenser jeg er tvivlende over for, om forslagsstillerne selv kan gå helt ind for.

Det gælder således den foreslåede afgrænsning af lovens anvendelsesområde. Regeringen har foreslået, at vedkommende minister ved bekendtgørelser kan inddrage nærmere angivne privat organiserede selskaber, institutioner, foreninger m.v., når udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler. SF foreslår, at alle sådanne selskaber automatisk er omfattet af loven. Da dækningen af udgifter kan ske ved betaling for ydelser, vil SFs forslag få den konsekvens, at f.eks. en entreprenørvirksomhed, der hovedsagelig bygger for det offentlige, umiddelbart vil blive omfattet af loven. Det samme gælder skibsværfter i den periode, hvor de bygger en DSB-færge. Noget sådant finder jeg for vidtgående.

SF finder ikke, at der er behov for at undtage lovgivningssager generelt. Det anføres i bemærkningerne, at både offentlighed og mindretal i folketinget kan have berettiget

[Justitsministeren]

interesse i at få kendskab til skrinlagte lovgivningsinitiativer. Efter regeringens forslag er sager om lovgivning kun omfattet af offentlighedsloven for så vidt angår lovforslag, der fremsættes. Jeg mener, det er nødvendigt for den politiske beslutningsproces, at man kan få belyst konsekvenserne af forskellige foreløbige løsninger, uden at forligsskitser og foreløbige overvejelser på et ufuldstændigt grundlag inddrages i den offentlige diskussion.

Efter regeringens forslag omfatter retten til aktindsigt ikke dokumenter, der udarbejdes i forbindelse med behandling af forslag til EF-vedtagelser, eller som vedrører spørgsmål om fortolkningen eller opfyldelsen af fællesskabsretlige regler. SF medtager ikke disse undtagelser. Udeladelsen vil bl.a. medføre, at det normalt ikke længere vil blive muligt at undtage notater og skrivelser, der udveksles mellem f.eks. justitsministeriet, fagministeriet og udenrigsministeriet om førelsen af danske retssager for EF-Domstolen eller forberedelse af dansk forhandlingsmandat, medmindre retten til aktindsigt findes at burde vige for afgørende hensyn til udenrigsøkonomiske interesser.

Det betyder i praksis, at EF-Kommissionen og eventuelle andre modparter under forhandlingerne vil kunne kigge med i de danske forhandlingsmandater og gøre sig bekendt med de danske vurderinger af, om en eventuel retssag med held kan gennemføres. En så vanskelig situation synes jeg ikke vi skal sætte os selv i. Jeg synes, man må være meget stærk modstander af EF for at kunne fremsætte et forslag, der medfører en sådan svækkelse af den danske forhandlingsposition.

I øvrigt er jeg naturligvis villig til at rede-gøre i detaljer for disse og andre forhold, når forslaget skal drøftes i retsudvalget.

Erik B. Smith (S):

SF har valgt at fremsætte sit eget forslag til lov om offentlighed i forvaltningen, og det skal de ikke have utak for. I og med at forslaget behandles efter justitsministerens forslag, vil det naturligvis være rigtigt at henvise til, hvad vi allerede dengang sagde.

Vi er i socialdemokratiet sympatisk indstillet over for forslaget. Vi synes – jeg er sikker på, at det kan man udlede af min ordførerta-

le vedrørende justitsministerens forslag – at det er mange rigtige principper, der kommer til udtryk i dette forslag.

Jeg vil eksempelvis nævne, at dette forslag omhandler offentlighed omkring sygejournaler. Det er vi tilfredse med; vi synes, det er rigtigt. Journaler i socialforvaltningerne, skuffecirkulærene, kommer frem i dagslyset, og begrænsningen med hensyn til interne arbejdsrapporter, der udveksles mellem myndigheder, er heldigvis, men ikke synderlig overraskende, heller ikke med i SFs forslag. Begrænsningen, at det kun er faktiske, væsentlige, oplysninger, der skal noteres ned, er blevet afsvækket i dette forslag, der kun omhandler væsentlige oplysninger.

På den anden side må vi sige, at det er kompliceret stof, vi har med at gøre, og det er vanskeligt at overskue alle konsekvenserne. Vi er f.eks. – jeg vil gerne understrege, det er et eksempel – noget usikre på, om offentlighedsloven i dens fulde omfang skal omfatte Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen. Vi er ret sikre på, at det vil være forkert at lade den omfatte Kommunedata og Kommunekemi. Og sådan kunne man måske nævne flere eksempler, hvor konsekvenserne er vanskelige at overskue.

Jeg vil gerne afslutningsvis sige, at vi i socialdemokratiet lægger overordentlig stor vægt på, at både forvaltningsloven og offentlighedsloven får bred tilslutning i folketinget. Vi vil – det tror vi vil være det mest hensigtsmæssige – derfor fortsat tage vores udgangspunkt i justitsministerens forslag og betragter dette forslag fra socialistisk folkeparti som noget, vi må mene skal inspirere ministeren til en række ændringsforslag. Hvis det ikke gør det, så tøver vi ikke med at give en meget mere direkte støtte til dette lovforslag.

Agnete Laustsen (KF):

Det er et ganske omfattende forslag, SF her fremsætter, og det er da også positivt, synes jeg, at så mange af de tanker, forslaget afspejler, genfindes i det forslag fra justitsministeren, som vi for tiden behandler i retsudvalget.

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger her i dag, vi havde jo, som det er blevet nævnt, en ganske omfattende debat ved den tidligere første behandling, men der skal ikke herske tvivl om, at vi fra konservativ side

[Agnete Laustsen]

gerne ser både en udvidelse og en klargørelse af de mange og allerede i dag omfattende regler om partsoffentlighed, aktindsigt osv.

Der skal imidlertid heller ikke herske tvivl om, at modstående hensyn både til det offentliges og privates sikkerhed og personlige interesser fortsat skal respekteres, og derfor må vi i vidt omfang tage afstand fra en stor del af de udvidelser, SF foreslår.

Jeg vil i særdeleshed pege på forslagene om øget aktindsigt i EF-arbejdsprocedurerne og den meget vide adgang til også at lade private og halvprivate selskaber, institutioner og foreninger være omfattet af loven.

Vi kan heller ikke støtte tanken om, at lovforberedende arbejde skal være omfattet. Jeg tror egentlig, at man skal være varsom med at fastsætte alt for vide grænser for offentlighed, fordi man derved meget let risikerer, at man for at have en vis fortrolighed og mulighed for interne overvejelser og åbenhjertig diskussion, der ikke straks skal kanaliseres ud til offentligheden, laver hemmelige møder og arrangementer bag nedrullede gardiner og med blå briller, og det er der vel ingen af os, der kan være interesseret i.

Vi vil naturligvis meget gerne behandle SFs forslag og lade det indgå i vores overvejelser i retsudvalget.

Bjørn Elmquist (V):

SF har her fremsat et helt nyt lovforslag, og det, at man ikke har stillet ændringsforslag i udvalget, hvor vi er i færd med at behandle justitsministerens lovforslag om offentlighed i forvaltningen, må vel opfattes som et udtryk for, at man mener, der er noget strukturelt forkert i det lovforslag. Jeg synes ikke, at SF har ret i det. Jeg ville snarere have haft forståelse for, at man i udvalget havde drøftet de forskellige ændringsforslag, og så kunne vi have taget dem op ved anden behandling.

Men når nu dette lovforslag er her, så må jeg hilse velkommen, at SF har det samme øjemed som justitsministeren med det lovforslag, der er fremsat af ham, nemlig nogle klare og åbne regler om offentlighed i forvaltningen. De eksempler, justitsministeren har nævnt her fra talerstolen, er vi imidlertid i mit parti helt enige i gør det betænkeligt at give SF støtte til flere af de konkrete forslag.

Jeg vil drage to af ministerens eksempler frem.

Det ene har at gøre med lovgivningssager generelt. Vi er meget, meget enige med ministeren i, at man undervejs i politiske forligsforhandlinger ville få en helt uholdbar situation, hvis der ved aktindsigt og offentlighed i forvaltningen kunne ske kortslutninger i debatten. Vi har lige set et meget sørgeligt eksempel på, hvad der sker, når et forlig kommer ud på et tidspunkt, hvor det ikke er gennemforhandlet og detaljeret ud i alle enkeltheder, hvor mange misforståelser der bliver udbredt rundt omkring i landet med ganske store finansielle midler bag. Tænk, hvis det blev dagligdag i enhver henseende, hver gang vi drøfter lovgivningsinitiativer herinde! Så tror jeg nok, at der var mange fagforeningsfolk og folketingsmedlemmer, der fik svært ved at passe deres rigtige arbejde. Det eksempel gør, at vi er ganske enige med ministeren i afvisningen.

Det andet eksempel, jeg vil drage frem, har med EF at gøre. Jeg synes, at justitsministeren var lovlig venlig over for forslagsstillerne ved at sige, at man vist måtte være meget stærk EF-modstander for at kunne støtte dette. Jeg vil sige, at man da vist må være meget stærk modstander af, at danske interesser bliver varetaget nogetsteds, hvis man mener, at offentligheden skulle have aktindsigt allerede på dette tidlige tidspunkt.

Der er flere af de konkrete forslag, vi på ingen måde kan støtte, men vi vil meget gerne lade dette indgå i vores behandling af justitsministerens lovforslag om offentlighed i forvaltningen. Det er en stor sag, og den bliver ikke mindre kompliceret af, at dette forslag er kommet frem, men det skal SF nu ikke have utak for. Vi går ud fra, at forslaget er fremsat i allerbedste hensigt med vilje til at fremme arbejdet i retsudvalget.

Estrup (RV):

Det er usædvanligt og lidt af en luksus, at folketinget i en sag har flere færdige lovforslag at vælge imellem, oven i købet på et så relativt kompliceret område som offentlighed i forvaltningen. Faktisk ville jeg finde det uheldigt, hvis vi i almindelighed skulle tage stilling til konkurrerende lovforslag. Det ville gøre udvalgsarbejdet uoverskueligt og ville let få karakter af et politisk supermarked,

[Estrup]

hvor man køber lidt af det ene mærke og lidt af det andet mærke for derefter at blande varerne til et ret uspiseligt, måske direkte sundhedsfarligt produkt.

Den foreliggende sag synes jeg imidlertid udgør en undtagelse. Offentlighed i forvaltningen er så snævert knyttet til borgernes demokratiske rettigheder og så væsentlig for at skabe et velfungerende samfund, at der med rimelighed kan lægges en ekstraordinær indsats i at finde de rette principper for lovgivningens opbygning. Derfor synes jeg, det er prisværdigt, at SF nu fremlægger et egentligt alternativ til det forslag fra justitsministeren, vi tidligere har haft til første behandling. Det vil næppe heller komme som en overraskelse, at det radikale venstre på en række punkter finder, at SFs forslag repræsenterer et fremskridt sammenlignet med justitsministerens. Vi finder, at det foreliggende forslag klarere fastslår borgernes rettigheder i offentlighedsspørgsmål, og at det har en bedre balance i afvejningen mellem hensynet til borgernes aktindsigt og hensynet til forvaltningens effektivitet.

Som eksempel på dette vil jeg for det første nævne den udvidede notatpligt, hvor vi finder det rimeligt, at notatpligt og aktindsigt gælder alle afgørelsessager og dermed også dem, som henlægges. For det andet er der spørgsmålet om interne arbejdsdokumenter, hvor der ikke synes at være grund til at fravige den hidtidige afgrænsning, og hvor det er vigtigt af hensyn til borgernes følelse af retssikkerhed, at de såkaldte skuffecirkulærer kommer op af skufferne.

For det tredje er der grund til at pege på, at forslaget repræsenterer et klart fremskridt hvad angår offentlighed i forbindelse med afgivelse af internt arbejdsmateriale. Det er her, justitsministerens forslag efter vores mening rummer et af de virkelig kritisable punkter, nemlig muligheden for at udelukke aktindsigt, hvor der er tale om det, man kalder et internt præget samarbejde mellem myndighederne, der må anses for rimeligt begrundet i sagernes karakter. Det er en gummibestemmelse, der kan gøre retten til aktindsigt illusorisk.

Lad mig føje til, at vi kan også give tilslutning til forslaget vedrørende lovgivningsinitiativer. Jeg er ikke enig i den argumentation, hr. Bjørn Elmquist fremførte. Hvis man vil henvise til den i hvert fald delvis overståede

debat om det berømmelige jobtilbudsforlig, så synes jeg, man skal gøre sig klart, at årsagen til, at den debat startede, faktisk var, at et papir lækkede fra arbejdsministeriet, et gammelt papir, som var uaktuelt. Her har man et klart eksempel på, at det er bedre at få de rigtige dokumenter frem, i stedet for at tilfældige ting siver ud til offentligheden.

Efter at jeg nu er kommet med nogle rosende bemærkninger, vil jeg sige, at der er ting i SFs forslag, vi ser med nogen skepsis på. Det gælder den meget udstrakte adgang til aktindsigt vedrørende virksomheders drifts- og forretningsforhold, hvor jeg synes man går lovlig langt, når man kræver, at der skal være tale om »afgørende hensyn til virksomhedens økonomiske interesser«, for at aktindsigten kan begrænses. Jeg mener også, at man bør gå mere gradvis frem ved indførelse af almindelig adgang til forvaltningens journaler. Principielt kan jeg tilslutte mig tanken, men som forslagsstillerne selv anfører i bemærkningerne, vil en sådan journaladgang volde administrative problemer i en række tilfælde. Jeg synes derfor, man skal give forvaltningen tid til at tilpasse sig.

Endelig vil jeg godt sige, at jeg finder, at forslaget om at gøre forbrugerombudsmanden til klageinstans i offentlighedssager er lige på grænsen af det poppede. Man gør hverken forbrugerombudsmanden eller borgerne en tjeneste ved på denne måde at presse en stor og vanskelig opgave ind i nogle eksisterende institutionelle rammer, som er afstukket med helt andre hensyn for øje. Jeg tror, borgernes klageadgang kan sikres mere effektivt på anden vis.

Som sagt ser vi positivt på forslaget og finder, at der nu er basis for et frugtbart udvalgsarbejde, og med justitsministerens i dag udtalte vilje til forhandling og fleksibilitet skulle der være alle muligheder.

Lenger (VS):

Jeg har ved flere lejligheder redegjort for VS' principielle holdning til offentlighedsspørgsmålet, det vil jeg ikke gentage her. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at komplimentere SF for det meget grundige arbejde, der er lagt i forslaget. Det er et udmærket og veldokumenteret forslag, og derfor kommer det også til at stå som et reelt alternativ til det forslag, regeringen har fremsat.

[Lenger]

Det er naturligvis umuligt at gå i detaljer, men jeg vil gerne fremhæve spørgsmål som interne arbejdsrapporter, de såkaldte skuffecirkulærer og sygejournaler, hvor SF har fundet en løsning, der efter vores opfattelse er helt tilfredsstillende. Det må naturligvis være en forudsætning, uanset hvornår man diskuterer offentlighedslov og principper om offentlighed i forvaltningen, at de oplysninger, man har adgang til, er rigtige. Det være sagt specielt med adresse til hr. Bjørn Elmquist. Jeg er enig med hr. Bjørn Elmquist i, at det ville have været en fordel, om det forlig, han taler om, aldrig havde set dagens lys, men det er såmænd ikke så meget på grund af bestemmelser i offentlighedsloven som på grund af forligets substans.

Der er en enkelt bestemmelse i SFs forslag, vi ikke synes er særlig god; den vil jeg komme tilbage til.

Først vil jeg sige, at jeg synes, at SF har et godt grundlag ved, at man har taget borgerens, brugerens, partens, udgangspunkt, og det er selvfølgelig også derfor, man når frem til det produkt, man fremlægger her. Det er disse menneskers behov, der har været udgangspunktet for SF, og det synes jeg tydeligt skinner igennem i nogle af de konkrete eksempler, der er i forslaget, hvoraf jeg har nævnt tre.

I modsætning til borgerens, brugerens og partens udgangspunkt kunne man selvfølgelig også tage myndighedernes udgangspunkt. Så vil man altid opleve borgerne som nogle irriterende væsener, der bare snager i noget, som dybest set ikke vedrører dem. Eksempelvis er de kommunale organisationer ikke kendt for ligefrem at slås for de enkelte borgers demokratiske rettigheder, tværtimod. Der findes snart ikke den mindretalsgaranti, den høringsmulighed eller den ret til indsigt, der fra tid til anden ikke har vakt Kommunernes Landsforenings mishag.

På den måde adskiller SFs forslag sig markant fra regeringens, både i nogle konkrete ting og i udgangspunktet, og det er grunden til, at vi synes, det er et godt forslag.

Jeg vil især fremhæve den meget klare måde, SF har medtaget Kommunernes Landsforening, Amdradsforeningen, Kommuneekemi, Kommunedata og arbejdsløshedskasserne som omfattet af offentlighedsreglerne, og hertil kommer de institutioner, der hovedsagelig er finansieret af offentlige midler. Det

synes vi er fint. Lidt af det samme er med i regeringens forslag, men, synes vi, ikke på så klar en måde som i SFs forslag.

Jeg vil godt fremhæve den positive side ved forslaget, at det ikke i samme omfang som regeringens forslag indeholder et væld af ministerbemyndigelser. Disse generelle bemyndigelser synes vi er en uskik, og derfor er vi glade for, at SF har undgået det. Det er altså udgangspunktet, og derfor kan vi tilslutte os det.

Når SF understreger, at der er nogle oplysninger om virksomheder, der er af så fundamental betydning for levevilkårene, at der bør gælde offentlighed herom, så er vi også med, men så brækker det pludselig, for så siger SF alligevel, at oplysningerne skal kunne undtages, ganske vist efter en konkret afvejning af offentlighedsinteressen mod virksomhedens interesse. De skal altså kunne undtages, hvis der er, som det hedder, »afgørende hensyn til virksomhedens økonomiske interesser«.

I bedste fald er bestemmelsen og bemærkningerne uklare, i værste fald er vi uenige. Vi vil meget gerne høre, hvordan SF egentlig har tænkt sig at fortolke dette begreb »afgørende hensyn til virksomhedens økonomiske interesser«. Hvor afgørende skal sådan nogle interesser være? Jeg kunne godt forestille mig, hvordan holdningen ville blive til monopoltilsynet, hvis der ikke gjaldt offentlighed om de forhold i form af nogle særbestemmelser. Så ville de jo ikke kunne offentliggøre rapporter uden at komme på kant med straffeloven. Det spørgsmål interesserer os selvfølgelig, især i SFs udgave og i SFs fortolkning, men ud over det vil vi give tilslutning til principperne og stort set også til detaljerne i forslaget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Det er, som allerede sagt, ikke længe siden, at vi behandlede justitsministerens forslag til lov om offentlighed i forvaltningen.

Kristeligt folkeparti mener principielt, det er vigtigt, at vi får så stor offentlighed som overhovedet muligt, men det er selvfølgelig nødvendigt med visse begrænsninger.

Vi kan ikke rigtig forstå, at det skal være nødvendigt for SF at komme med et selvstændigt forslag, da vi mener, at mange af disse ting sagtens kunne komme frem i rets-

[Inger Stilling Pedersen]

udvalget som ændringsforslag og give anledning til en debat dér.

Vi er uenige i mange af SFs synspunkter, men vi er villige til at drøfte dem og håber, at det kan indgå i udvalgsbehandlingen, og vi håber også, at vi får en god lov ud af det på baggrund af justitsministerens forslag.

Pia Kjærsgaard (FP):

SF ønsker aktindsigt i så at sige alt, og forslaget er en SF-tilretning af justitsministerens seneste forslag til forvaltningslov, der er fremsat den 3. oktober 1984.

Ved justitsministerens forslag er der allerede sket en udvidelse og en justering af den gældende ret til aktindsigt. Vi synes dog, at SFs forslag giver en klarere opfattelse af, hvor der skal være aktindsigt, og vi ser på det fra fremskridtspartiets side med positive øjne, men har endnu ikke afgjort vores endelige stilling.

Leif Hermann (SF):

Jeg skal indledningsvis sige tak for alle de mange pæne, måske endda overraskende pæne, bemærkninger, der er sagt om dette forslag. Jeg skal om et øjeblik svare ministeren og de forskellige ordførere på de indvendinger, der har været, men vil først tage fat i et principielt problem, som hr. Estrup rejste.

Hr. Estrup sagde, at det almindeligvis ville være noget luksuriøst, hvis det var sådan, at ministeren fremsatte et eller andet forslag og vi andre så kom styrtende en måneds tid efter med vores eget for polemisk at dokumentere, at vi også ville have en folketingsdebat om det, der lige så godt kunne blive til ændringsforslag.

Når dette ikke er fremsat som ændringsforslag eller vil blive fremsat som ændringsforslag eller kunne fremsættes som ændringsforslag under retsudvalgets behandling af ministerens forslag, så har det noget at gøre med, at vores udgangspunkt, som også hr. Lenger understregede det, er et ganske andet. Vores udgangspunkt er, at borgeren i forholdet til den offentlige forvaltning og i forholdet til de organisationer og institutioner, der i meget vidt omfang varetager offentlige forvaltningsopgaver, er svag. Det er et principielt andet udgangspunkt, og derfor mener vi, at det må berettige til, at vi selvstændigt fremsætter dette lovforslag.

Jeg skal i øvrigt sige – det skylder jeg da – at egentlig var det tanken, at vores lovforslag skulle have været fremme nogenlunde samtidigt med ministerens, men af tekniske årsager – dette er jo ikke, som det også er nævnt, nemt stof – var det ikke muligt at nå det.

Lad mig så gå over til at svare på nogle af de indvendinger, der er kommet.

Justitsministeren siger, at dette forslag er bygget op over regeringens forslag. Ja, det kan man for så vidt godt sige, som skelettet i nogen grad ligner. Det ligner også i nogen grad skelettet – måske endda i højere grad – i den eksisterende lov om offentlighed i forvaltningen. Det finder vi sådan set ikke noget forkert i, men som jeg sagde før, er vores udgangspunkt et ganske andet.

Ministeren nævner som eksempel på nogle af de skader, vores forslags § 1 kan anrette, at en entreprenørvirksomhed, som bygger for det offentlige, eller et skibsværft, som bygger en af disse Storebæltsfærger, som vi undertiden trænger til, vil blive omfattet af lovforslaget. For det første er det ikke sikkert, idet vi i stk. 3 har undtaget i hvert fald mindre virksomheder, og for det andet vil man formentlig kunne undtage dem efter bestemmelsen i forslagens § 13 om de afgørende økonomiske hensyn. Men naturligvis er vi villige til at se på, hvorvidt den afgrænsning eller den fastlæggelse af området, der er foretaget af os i § 1, giver anledning til urimelige resultater.

Det andet eksempel, justitsministeren nævner – det var hr. Bjørn Elmquist også inde på – er EF-sagerne. Og så griber justitsministeren lige præcis ned i den del af EF-sagerne, som giver anledning til retssager.

Nu er det jo sådan, at vi i vort forslags § 10, nr. 3, har undtaget brevveksling med sagkyndige til brug i retssager eller ved overvejelse af, om retssag bør føres. Det vil sige, at en sådan brevveksling vil være undtaget, og jeg går ud fra, at justitsministeren vil give mig ret i, at hvis der skal føres retssager ved EF-Domstolen eller ved andre domstole om EF-forhold, vil man henvende sig til sagkyndige og få deres vurdering af grundlaget for at føre en sådan retssag.

Generelt mener vi ikke, at EF-dokumenter bør være undtaget, og det har selvfølgelig noget at gøre med, at De europæiske Fællesskaber i meget vidt omfang griber ind også i den danske borgers dagligdag, at EF, om jeg

[Leif Hermann]

så må sige, optræder som en slags forvaltningsorgan i nogen grad på linje med den danske stat og de kommunale myndigheder.

Det er også blevet nævnt, at lovgivningssager generelt må give anledning til vanskeligheder, såfremt disse inddrages under offentlighedsprincippet. Jeg vil give hr. Estrup fuldstændig ret i, at det er bedre, at landets journalister og for den sags skyld også den almindelige borger – det vil nok navnlig være et forslag, journalister vil have brug for – har adgang til den konkrete og korrekte information.

Det er fremstillet af ministeren, som om lovforberedelse er noget, der foregår i fred og ro. Jeg har ikke været herinde så længe, at jeg har nået at opleve det på de områder, hvor det er virkelig politisk interessant. Man kan naturligvis kritisere de lækager, som uundgåeligt opstår i systemet, men man må nok erkende, at det er et faktum, at de opstår. Det er også et faktum, at en lang række af disse lækager kun sker delvis og derved giver anledning til misforståelser. Man kunne også godt sige, at de derved giver anledning til misinformation for så vidt angår det berettigede informationsbehov, borgerne har, også med hensyn til det, der foregår ved det egentlige lovforberedende arbejde.

Endelig vil jeg sige, at en ganske betydelig del af de papirer, vi får i udvalgene i forbindelse med det lovforberedende arbejde, jo er offentligt tilgængelige. Når vi stiller en lang række spørgsmål, f.eks. til justitsministerens forslag om offentlighed i forvaltningen, går jeg ud fra – jeg må korrigeres, hvis det er forkert – at de svar, vi får på dem, i almindelighed, medmindre der er særlige klausuler, er offentligt tilgængelige. Det vil sige, at det lovforberedende arbejde i betydeligt omfang er undergivet en eller anden form for offentlighed, men denne offentlighed er blot styret af os, der sidder herinde, ikke af dem, der kan være interesserede i den, nemlig borgerne og pressen.

Jeg skal sige til hr. Lenger, at man nok kan kritisere den udformning, vores forslags § 13 har fået. Vi må imidlertid erkende, at vi lever i et samfund, hvor den private økonomi spiller en ganske betydelig rolle. Alene larmen omkring offentliggørelsen af monopoltilsynets redegørelse om gødnings- og isoleeringsbranchens forhold tyder unægtelig på, at der er ganske sarte privatøkonomiske in-

teresser, som efter visse ministres opfattelse i hvert fald trænger til beskyttelse.

På den anden side må vi nok erkende, at vi lever i et kapitalistisk samfund og dermed også under bestemte konkurrencevilkår. Man mener ikke, det kan udelukkes, at man i en konkret situation kan komme frem til, at det vil være ødelæggende for den pågældende virksomhed og dermed også for de pågældende medarbejders placering i virksomheden, at der kommer oplysninger ud.

Det, der for os har været afgørende, er, at to helt sikre områder skal der under alle omstændigheder være offentlighed om, nemlig sammensætningen af levnedsmidler og affaldsstoffer. Det, folk skal leve af, og det, vi i øvrigt sender ud i offentligheden fra forurenende virksomheder og den slags ting, er det klart at offentligheden må have krav på indsigt i.

Når det er sagt, så vil jeg godt sige til hr. Lenger, at jeg er villig til i udvalget at give bestemmelsen i § 13 et lidt mere præcist indhold, men jeg tror ikke – hvis jeg skal forholde mig realistisk til vores eget forslag – at der er særlig stor chance for at komme igennem med total åbenhed i forhold til virksomhedernes økonomiske interesser i højere grad end det, der er angivet her.

Jeg vil godt i den forbindelse nævne det specielle offentlighedsprincip, som ligger til grund for monopolloven og for monopoltilsynets adgang til at offentliggøre brancheredegørelser. Nu kan jeg se, at taletiden er ved at udløbe, så jeg skal skynde mig at blive færdig. Det er et specielt offentlighedsprincip, som vi finder det er meget afgørende at værne, og som nok ikke bør blandes sammen med de offentlighedsprincipper, vi har lagt til grund for vores forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 21:

Forslag til folketingsbeslutning om registrering af sindslidende.

Af Lenger (VS) m.fl.

(Fremsat 23/10 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Beslutningsforslaget er en uændret genfremsættelse af et forslag, som vi senest behandlede her i tinget den 5. april i år.

Den første del af forslaget indeholder en opfordring til regeringen om at følge flertalsindstillingen i den delbetænkning om registrering af tvangsindlæggelser, som udvalget om sindslidendes retsstilling afgav i november 1983. Flertalsindstillingen går ud på, at registrering af tvangsindlæggelser hos politiet helt skal ophøre.

Som jeg gav udtryk for, da vi behandlede forslaget i foråret, har jeg forståelse for den holdning, der ligger bag betænkningens flertalsindstilling om helt at opgive registrering af tvangsindlæggelser i kriminalregisteret. Jeg finder imidlertid fortsat, at der, ikke mindst af hensyn til den pågældende selv, kan være behov for at foretage registreringer, når der foretages tvangsindlæggelser begrundet i personens farlighed for sig selv eller andre. Jeg synes derfor, det ville være rigtigst at gennemføre en ordning, hvorefter man i sådanne tilfælde fortsat kan foretage registreringer, men således at de registrerede oplysninger, sådan som det er foreslået af et mindretal i udvalget, bør slettes efter en periode på 3 år.

Mindretalsforslaget i betænkningen indebærer endvidere, at der gives den pågældende fuld egenindsigt i registeret.

Sidst vi behandlede forslaget i tinget, forstod jeg på debatten, at der bl.a. fra socialdemokratiet var forståelse for de hensyn, som jeg finder bør føre til, at vi ikke helt bør opgive praksis med hensyn til registrering af tvangsindlæggelser. Jeg håber, at vi i denne samling kan nå frem til en afklaring af spørgsmålet.

Den anden del af beslutningsforslaget vedrører indenrigsministerens ressort. Jeg kan

om denne del af beslutningsforslaget efter aftale med indenrigsministeren sige, at regeringen, sådan som jeg også gav udtryk for ved behandlingen af forslaget i foråret, fortsat ikke kan støtte forslag om at sikre automatisk egenindsigt i det fælleskommunale psykiatriske centralregister og i eventuelle andre særregistre over sindslidende. Om baggrunden herfor kan jeg henvise til det, som blev anført under den tidligere behandling her i tinget.

Torben Lund (S):

Det er jo en genfremsættelse, og derfor skal jeg ikke gøre så forfærdelig mange bemærkninger, men jeg kan sige, at vi er positive over for at opgive den automatiske og generelle registrering af sindslidende, der tvangsindlægges, og som sker i det centrale kriminalregister. Det er imidlertid et vanskeligt spørgsmål, om det så skal betyde, at vi helt skal opgive enhver form for registrering eller der kan være behov for et særligt register, som tager sig af registreringer i et mere begrænset omfang. Her tænker vi selvfølgelig på registrering af tvangsindlæggelser efter farlighedskriteriet. Det er et svært spørgsmål, og der er forskellige hensyn, der står over for hinanden.

Dels har politiet peget på forskellige hensyn, der gør, at registreringen kan være praktisk, dels har de sindslidendes organisationer peget på det principielt uheldige i, at man foretager registreringen, og bl.a. peget på, at 30 pct. af de personer, der tvangsindlægges, rent faktisk viser sig ikke at være sindslidende.

Men jeg må nok sige, at vi vil afvente udvalgsarbejdet omkring beslutningsforslaget her, og vi vil specielt afvente de holdninger og argumenter, vi bliver præsenteret for fra de sindslidendes organisationer og fra De Samvirkende Invalideorganisationer, som over for os har bebudet, at de vil aflægge retsudvalget et besøg, og at de også vil skrive til retsudvalget om problemerne.

Vores endelige stillingtagen vil altså afvente disse besøg, men vi vil medvirke til et grundigt udvalgsarbejde.

Annelise Gotfredsen (KF):

Det konservative folkeparti er også meget enig i grundtanken, at sindslidende principi-